
**EIROPAS SAVIENĪBAS IZGLĪTĪBAS MINISTRU NEFORMĀLĀ
TIKŠANĀS**

PARĪZE, 2015. GADA 17. MARTS, OTRDIENA

Deklarācija par pilsoniskuma un kopīgo vērtību — brīvības,
iecietības un nediskriminācijas — veicināšanu ar izglītības
palīdzību

Ievērojot Eiropas Padomes dalībvalstu paziņojumu pēc 2015. gada 12. februāra neformālās tikšanās,

mēs, par izglītību atbildīgie ministri, un izglītības, kultūras, jaunatnes un sporta komisārs deklarējam turpmāko –

reaģējot uz gada sākumā notikušajiem terora aktiem Francijā un Dānijā un paturot prātā līdzīgas zvērības, kas nesenā pagātnē notikušas Eiropā, mēs no jauna apliecinām apņēmību plecu pie pleca atbalstīt Eiropas Savienības pamatvērtības – cilvēka cieņu, brīvību (tostarp vārda brīvību), demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības. Šīs ir kopīgas dalībvalstu vērtības Eiropas sabiedrībā, kurā valda plurālisms, diskriminācijas aizliegums, iecietība, tiesiskums, solidaritāte un vienlīdzība starp sievietēm un vīriešiem.

Tūlītējai reakcijai, kas sekoja no mūsu valstu puses, nav bijis nekā līdzīga. Tagad ir pienācis laiks nākamajam solim. Eiropa lepojas ar savu vēsturisko spēju pārvarēt grūtības, un mums vēlreiz jāuzņemas izaicinājums aizstāvēt un nostiprināt Eiropā valdošo brīvības garu, kas – atbilstīgi Savienībā pieņemtajām vērtībām – liek mums saskatīt vienlīdz lielu vērtību kritiskā domāšanā un cieņā pret citiem cilvēkiem.

Lielais izaicinājums, ar kuru mēs saskaramies, cenšoties saglabāt plurālismu, liek mums uzņemties konkrētu rīcību Eiropas, valstu, reģionu un vietējā līmenī.

Mums kā ministriem, kas ir atbildīgi par izglītību, un man kā Eiropas komisāram ir īpašs pienākums nodrošināt, ka mūsu kopīgās ar humānismu un pilsonisko apziņu saistītās vērtības tiek aizsargātas un nodotas turpmākajām paaudzēm. Mēs esam vienoti centienos veicināt domas un vārda brīvību, sociālo iekļaušanu un cieņu pret citiem cilvēkiem, kā arī novērst un mazināt jebkura veida diskrimināciju.

Tāpēc mēs aicinām vēlreiz pielikt spēkus, lai vairāk mācītu šīs kopīgās pamatvērtības un panāktu to pieņemšanu, liekot pamatu iekļaujošākas sabiedrības veidošanai ar izglītības starpniecību, sākot no agrīna vecuma.

Izglītības primārais mērķis ir ne vien attīstīt zināšanas, prasmes, kompetenci un attieksmi un iestrādāt tajā pamatvērtības, bet arī palīdzēt jauniešiem – ciešā sadarbībā ar vecākiem un ģimenēm – kļūt par aktīviem, atbildīgiem sabiedrības locekļiem ar atvērtu prātu.

Bērni un jaunieši ir mūsu nākotne, un jādod viņiem iespēja šo nākotni veidot. Mums jāapvieno spēki, lai novērstu un mazinātu atstumtību, neiecietību, rasismu un radikalizāciju un saglabātu sistēmu, kurā visiem ir dotas vienlīdzīgas iespējas. Mums jāpamatojas uz bērnu un jauniešu iniciatīvas apziņu un pozitīvo ieguldījumi, ko var dot viņu līdzdalība, vienlaicīgi vēlreiz apstiprinot kopīgās pamatvērtības, uz kurām balstās mūsu demokrātija.

Tas ir cēls mērķis, kurš mums kopīgiem spēkiem jācenšas sasniegt.

VALSTU, REĢIONU UN VIETĒJĀ LĪMENĪ

Mēs vienojamies par mūsu rīcības stiprināšanu izglītības jomā ar šādu nolūku:

- 1 Nostiprināt izglītības būtisko ieguldījumu personības attīstībā, sociālajā iekļaušanā un līdzdalībā, mācot pamatvērtības un principus, kas ir mūsu sabiedrības pamats;
- 2 Nodrošināt iekļaujošu izglītību visiem bērniem un jauniešiem, lai apkarotu jebkura veida rasismu un diskrimināciju, veicinātu pilsoniskuma apziņu un mācītu viņiem izprast un pieņemt atšķirības uzskatos, viedokļos, pārliecībā un dzīves stilā, vienlaicīgi ar cieņu izturoties pret tiesiskumu, dažādību un dzimumu līdztiesību;
- 3 Nostiprināt bērnu un jauniešu spēju kritiski domāt un spriest tā, lai, jo īpaši interneta un sociālo saziņas līdzekļu kontekstā, viņi spētu saprast realitāti, atšķirt faktus no viedokļiem, pazīt propagandu un pretoties jebkurām ideoloģiskās apstrādes formām un naida runām;
- 4 Cīnīties pret nevienlīdzību, kas izriet no ģeogrāfiskajiem, sociālajiem un izglītības, kā arī citiem faktoriem un var novest izmisumā, radot auglīgu vidi ekstrēmismam, rūpējoties par to, lai visiem bērniem un jauniešiem būtu vajadzīgās zināšanas, prasmes un kompetences, kas ļautu viņiem veidot savu profesionālo nākotni un kļūt par veiksmīgiem sabiedrības locekļiem, un veicinot pasākumus, lai mazinātu priekšlaicīgu izglītības pamešanu un uzlabotu visu jauniešu sociālo un profesionālo integrāciju;
- 5 Veicināt dialogu un sadarbību starp visām izglītībā ieinteresētajām pusēm, jo īpaši vecākiem, ģimenēm un ar tām saistītajām struktūrām, un tālāk attīstīt bērnu un jauniešu iniciatīvas un iesaistīšanās apziņu, lai stiprinātu sociālās saiknes, kā arī radītu piederības sajūtu;
- 6 Nodrošināt skolotājiem visu vajadzīgo, lai viņi spētu aktīvi nostāties pret jebkuriem diskriminācijas un rasisma veidiem, izglītot bērnus un jauniešus plašsaziņas līdzekļu lietotprasmē, apmierināt no dažādas vides nākušu skolēnu vajadzības, iedvest viņiem kopīgas pamatvērtības un novērst un apkarot rasismu un neiecietību.

EIROPAS LĪMENĪ

Kaut arī dalībvalstis ir atbildīgas par izglītības sistēmām un to saturu, lai risinātu Eiropas kopīgās problēmas šajā jomā, būtiska nozīme ir sadarbībai ES līmenī. Ir steidzama vajadzība sadarboties un koordinēt rīcību, apmainīties ar pieredzi un nodrošināt to, lai labākās idejas un praksi būtu iespējams kopīgi izmantot visā Eiropas Savienībā ar šādu nolūku:

1. Veicinot demokrātiskās vērtības un pamattiesības, sociālo iekļaušanu un diskriminācijas aizliegumu, kā arī aktīvu pilsoniskuma apziņu, nodrošināt, lai bērni un jaunieši apgūtu sociālās, pilsoniskās un starpkultūru prasmes;
2. Uzlabot kritisko domāšanu un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmī, jo īpaši izmantojot internetu un sociālos saziņas līdzekļus, lai veidotu noturību pret jebkuriem diskriminācijas un ideoloģiskās apstrādes veidiem;
3. Sekmēt nelabvēlīgā vidē augušo bērnu un jauniešu izglītošanos, nodrošinot, ka izglītības un apmācības sistēmas atbilst viņu vajadzībām;
4. Veicināt starpkultūru dialogu ar visa veida mācīšanās starpniecību kopā ar attiecīgo cita

veida politiku un ieinteresētajām pusēm.

Atbalsts šiem mērķiem varētu būt

- *stratēģiskā programma “Izglītība un apmācība 2020” (ET2020)* ar tās prioritātēm, savstarpējo mācīšanos un apmaiņu ar labu praksi un tās izplatīšanu;
- *Erasmus+ programma*, jo īpaši tās sniegtais atbalsts studentu un skolotāju mobilitātei, stratēģiskajām partnerībām un izglītības iestāžu sadarbības platformām, kā arī dialogam un kopīgiem projektiem pilsoniskuma apziņas veidošanā, brīvprātīgā darba un jaunatnes apmaiņas jomā;

kā arī

- cita veida ES līmeņa politikas un finansēšanas instrumenti ar izglītību saistītās jomās, piemēram, programma “Apvārsnis2020” (jo īpaši komponentēs “Sabiedrības problēmu risināšana” un “Zinātne sabiedrībai un sadarbībā ar to”) un Eiropas sadarbība jaunatnes jomā, pētot ciešākas sadarbības iespējas starp izglītību un citām attiecīgajām jomām, piemēram, kultūru, sportu, nodarbinātību, labklājību, drošību un citiem virzieniem, kuros tiek veikts darbs sociālās iekļaušanas jomā;
- informatīvā darba un sadarbības veicināšana ar pilsonisko sabiedrību un sociālajiem partneriem;
- sinerģiju meklēšana darbā, ko veic Eiropas Padome pilsoniskuma apziņas un starpkultūru izpratnes veidošanā.

Mēs aicinām Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomi 2015. gada 18.-19. maija sanāksmē apspriest šīs deklarācijas saistībā plānoto.